

บทที่ 5

สรุป

1. ดอกของส้มจุกเกิดทั้งที่บริเวณปลายกิ่งและซอกใบของกิ่ง ออกดอกในช่วงหน้าแล้งประมาณเดือนเมษายน ลักษณะดอกเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ประกอบด้วย กลีบเลี้ยง กลีบดอก เกสรเพศผู้ และเกสรเพศเมีย การบานของดอกส้มจุกในแต่ละต้นใช้เวลาเฉลี่ย 17 วัน ดอกบานมากที่สุดในวันที่ 8 หลังดอกเริ่มบาน ช่วงการบานเต็มที่ในรอบวันเวลา 10:00 นาฬิกา
2. เรณูของดอกส้มจุกมีรูปร่างค่อนข้างกลม ขนาด 23.9×21.1 ไมครอน มีช่องเปิดผสม 4 ช่อง มีผิวแบบตาข่าย และมีจำนวนเรณูเฉลี่ย 10,869 เม็ดต่อดอก ดอกส้มจุกปลดปล่อยเรณูหลังจากดอกบาน เรณูที่ถูกปลดปล่อยออกมาใหม่ๆ มีค่าความมีชีวิตเฉลี่ย 90.1 เปอร์เซ็นต์ และเมื่อเก็บรักษาไว้ในที่อุณหภูมิห้อง ค่าความมีชีวิตของเรณูจะค่อยๆ ลดลง การงอกของหลอดเรณูดอกส้มจุกในเกสรเพศเมียจนเข้าไปที่อวุลในรังไข่ที่สูงเกิดขึ้นหลังการถ่ายเรณู 48 ชั่วโมง
3. ลักษณะปลายยอดเกสรเพศเมียดอกส้มจุกในระยะดอกบานเต็มที่ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น บริเวณกึ่งกลางมีร่องนูนลงไปเล็กน้อย ลักษณะเนื้อเยื่อภายในเกสรเพศเมียมี stylar canal รูปร่างค่อนข้างกลม ความพร้อมรับการถ่ายเรณูของเกสรเพศเมียดอกส้มจุกที่ดีที่สุดเกิดขึ้นในระยะหลังดอกเริ่มบานไปแล้วไม่เกิน 3 ชั่วโมง
4. ดอกส้มจุกที่ได้รับการถ่ายเรณูแบบผสมข้ามด้วยมือสามารถให้เปอร์เซ็นต์การติดผลสูงสุดแมลงที่เข้ามาช่วยถ่ายเรณูแก่ดอกส้มจุกมี 4 ชนิด ได้แก่ แมลงวันผลไม้ ชันโรง แมลงภู่ และมดดำ โดยแมลงที่มีพฤติกรรมการถ่ายเรณูสูงสุด คือ แมลงวันผลไม้ รองลงมาคือ ชันโรง ดอกส้มจุกขับน้ำหวานออกมาสูงสุดเวลา 9:00 นาฬิกา น้ำหวานดอกส้มจุกมีความเข้มข้น 28 องศาบริกซ์ และน้ำหวานดอกส้มจุกประกอบด้วย กลูโคส ฟรุคโทส และซูโครส โดยมีน้ำตาลซูโครสเป็นองค์ประกอบหลัก เท่ากับ 81.9 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร รองลงมาคือ น้ำตาลฟรุคโทส และกลูโคส เท่ากับ 42.21 และ 36.75 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร ตามลำดับ
5. ประสิทธิภาพการถ่ายเรณูของดอกส้มจุกเกิดขึ้นสูงสุดในช่วงเวลา 9:00 ถึง 11:00 นาฬิกา ทั้งนี้ในช่วงดังกล่าวมีดอกบานจำนวนมาก เรณูถูกปลดปล่อยและมีค่าความมีชีวิตสูง เกสรเพศเมียมีความพร้อมรับการถ่ายเรณูดี ดอกขับน้ำหวานออกมามาก แมลงมาเยือนดอกมากก่อให้เกิดการถ่ายเรณูและการติดผลของส้มจุกในที่สุด สามารถนำไปใช้ในการดูแลรักษาส้มจุกให้เกิดการติดผลได้มากและสม่ำเสมอมากขึ้นได้